ՀՈԳԵՇՆՈՐՀ Տ. ԱՐՏԱԿ ԱԲԵՂԱ ՏԻԳՐԱՆՅԱՆԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՔԱՐՈԶԸ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ

«Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ: Ամէն»:

«Մխիթարեցէք, մխիթարեցէք զժողովուրդ իմ,... Քահանայքդ խոսեցարուք ի սիրտ Երուսաղեմի՝ և մխիթարեցէք զդա, զի լի եղեւ տառապանօք» (ԵՍԱՅԻ Խ 1):

«Մխիթարեցեք, մխիթարեցեք իմ ժողովրդին,... դուք Քահանաներդ, Երուսաղեմի սրտով խոսեցեք և մխիթարեցեք նրան. որովհետև նա լի է տառապանքով»:

Սիրելիներ ի Քրիստոս,

Այն օրվանից, երբ երկնքի և երկրի արարիչն ու Ամենակարող Տերը, Ամովսի որդի Եսայի մարգարեի բերանով մեզ՝ Իր Եկեղեցու սպասավորներին ուղղեց հետևյալ պատգամը, անցել են արդեն շուրջ 2600 երկար տարիներ:

Իսկ այսօր ես, որ ունեմ մեծ պատիվը Թադեոս և Բարդուղիմեոս սրբազան առաքյալների քարոզությամբ և Սբ. Գրիգոր Լուսավորչի և նրա արժանավոր հաջորդների արյամբ և տառապանքով հաստատված Քրիստոսի Սբ. Եկեղեցու պաշտոնյան և քահանայական դասի հետևորդը լինելու, ուրախ սրտով ասում եմ. Փա՜ռք Քեզ, Տեր, Փա՜ռք Քեզ՝ այս բոլոր երանություններին համար, Տե՜ր, եղիր օգնական քո սպասավորին:

Գիտե՛մ, որ Տեր Աստված Եսայի մարգարեի այս խոսքերով ինձ և իմ եղբայրներին ի Քրիստոս ևս պատվիրում է մխիթարիչ և ծառա լինելու ձեզ՝ ժողովրդիդ. մխիթարիչ լինելու մեր մեջ եղած «այն շնորհով, որ տրվեց մեզ մարգարեությամբ և երեցների ձեռնադրությամբ» (Ա Տիմ. Դ 14):

Այո, Ավետարանական սկզբունքով հոգևոր պաշտոնը անձնական դիրք և փառք ապահովելու համար չէ, այլ պաշտոն է ուրիշներին ծառայելու, ինչպես և Մատթեոս ավետարանիչն է վկայում մեր երկնավոր նախատիպի և

Տիրոջ՝ Հիսուս Քրիստոսի համար՝ ասելով. «Մարդու Որդին չեկավ ծառայություն ընդունելու, այլ ծառայելու և իր անձը տալու որպես փրկանք շատերի փոխարեն (Մտթ. Ի 28): Քանզի այն պաշտոն է ուրիշներին լուսավորելու մեր իսկ անձնական լույսով, որպեսզի նրանք տեսնեն պաշտոնյայի բարի գործերը և փառավորեն Հորը, որ երկնքում է, մեջբերելով ավետարանական այն ճշմարտությունը, որն ասում է. «Թող փայլի ձեր լույսը մարդկանց առաջ, որպեսզի տեսնեն ձեր բարի գործերն ու փառավորեն ձեր Հորը, որ երկնքում է» (Մտթ. Ե 16):

Հիսուս Քրիստոսի կապանքներով այսօր կապված եմ և ես, սիրելիներ, ինչպես Պողոս առաքյալն է ասում. «Ես՝ Պողոս կապված Յիսուսի Քրիստոսի» (Եփես. Գ 1): Այո՛, կապված են եկեղեցականները իրենց պաշտոնին, և իրենց երկնավոր նախատիպը ինչ ճանապարհով որ քայլեց, նույն ճանապարհով պետք է քայլենք և մենք: Եվ այս խոսքը հաստատելու համար օգնության է գալիս մեծ Հայրապետ Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչը և ասում. «Կապեալք ընդ Աստուածութեան և ոչ ի վայր բերեալք յերկնայնոյ յուսոյն, պատրանօք բանսարկուին»: Այսինքն, «կապված ենք Աստվածության հետ և բանսարկուի պատրանքով կտրված չենք երկնային հույսից»:

Այն եկեղեցականը կամ կրոնավորը, որ չունի կապվածության այս ընկալվածությունը, չի ընդունի կամ մերժած կլինի իր մեղավոր լինելը, կմոռանա իր պաշտոնն ու պարտականությունը և, չկարողանալով ազատվել չարի կապանքներից, ինքն իրեն կդատապարտի մահվան:

Այս կպվածությունը կվերացնի բոլոր չարիքները և աշխարհի հետ եղած կապը, մահկանացու մարդուն կմերձեցնի անմահության էական հատկություններին: Ուստի ինչ բանի որ կանչվեց մեկը, թող հավատարիմ մնա այդ կոչումին:

Տե՜ր իմ և Աստված ի՛մ, փառք Քեզ հաղագս ամենայնի, օրհնյալ է Քո անունը:

Սակայն, Տեր, ինչպե՞ս առաջնորդվեմ մարգարեի խոսքերով և ինչպե՞ս մխիթարեմ իմ ժողովրդին, կամ նախ՝ ինչպե՞ս ես ինքս մխիթարվեմ, երբ այդ նույն ժողովուրդը բարին փոխանակում է չարի հետ, հոգևորականների կատարած բարերարությունները՝ չարության հետ, նրանց ուսումնասիրությունը՝ ուսումնատեցության հետ, նրանց անձնազոհությունը՝ անանձնազոհության հետ: Որտե՞ղ կամ ինչպե՞ս կարող ենք ծածկել ու թաքցնել այն անմահ բարերարների և երանության արժանի ու տոնելի անունները՝ Գրիգորներ, Ներսեսներ և այլն:

Սակայն ցավով պետք է հիշենք նաև, որ ինչպես հնում, այնպես էլ մեր օրերին եղել են և կան իրենց ուխտին դավաճան, ազգակործան և չարասիրտ անձինք: Սակայն եկեք այս խնդրին խոհեմությամբ և ողջախոհությամբ մոտենանք և կտեսնենք, որ ոչ թե ազգի կործանման և վնասների համար են ծառայել և ծառայում մեր հոգևորականները, այլ նրա կատարյալ բարօրության և լուսավորության համար ծառայել և ծառայում են այսօր:

Սիրելիներ, մի պահ անկեղծ եղեք Աստծու և ձեր խղճի առջև և ասացեք.

— Ովքե՞ր էին արդյոք գիշեր ու ցերեկ անքուն, անհանգիստ տքնում ազգի և Եկեղեցու համար, եթե ոչ մեր հոգևոր հայրերը, մինչդեռ մենք ուտեինք և խմեինք ու սրա հետ մեկտեղ սպառնալով հոգևորականությանը մատնացույց էինք անում դեպի օտարների փարախը, աղաղակ բարձրացնում լրագրերի միջոցով առ այն, թե ժողովրդի հեռանալու պատճառը իր

հայրենի Եկեղեցու ծոցում մի քանի հոգևորականների տգեղությունն է: Ի՞նչ սարսափելի դատողություն: Ուրեմն ես պետք է ուրանամ իմ բարեկամներին, ես պետք է ապերախտաբար հուդայանամ՝ հեռանալով ինձ ծնող մոր ծոցից, մոռանամ իմ հանդեպ ունեցած նրա սերը, թշնամաբար ատեմ իմ ծնողին և մտնեմ օտարների փարախը՝ վրնժխնդիր լինելու համար մի քանի անարգ հոգևորականների: Ինչի՞ համար խնկելի և տոնելի ներսեսներին չենք օրինակում՝ մեջ բերելով նրանց անձնազոհությունը, նրանց հրեշտակային վարքը, նրանց ազգասիրությունը, այլ ամեն անգամ վատին մատնանշելով, պատճառ ենք դառնում մեր մոլորության: Եթե մեկի տգեղ վարքը պատճառ է մոլորության, ուրեմն մեկ ուրիշի փառքի սրբությունը պիտի լինի պատճառ ուղղության:

Ո՛չ, այս չէ պատճառը մեր կործանման, այլ մեր տգիտությունը, որից բխում է հպարտություն, հպարտությունից՝ ամբարտավանություն, ամբարտավանությունից՝ ատելություն, ատելությունից՝ մահ:

Այո, եթե ունենայինք ուսումնասիրություն և մեր ձեռքը վերցնեինք մեր հին հեղինակների հրաշալի և մարգարտաշաղ գրությունները, նրանց փայլուն և չքնաղ գործերը, այն ժամանակ կտեսնեինք և լավ կհասկանայինք մեր հոգևորականների ընթացքը, կճանաչեինք մեր Մայր Եկեղեցին, նրա ունեցած սերը մեր հանդեպ: Կճանաչեինք մեր անձնազոհ և բազմերախտ հայրերին, կտեսնեինք մեր փրկության համար նրանց հեղած արյունը: Քանզի մեր տոնելի հոգևորականությունը սկզբից մինչև այսօր նույնն է: Նա սովոր է անձնազոհությամբ հալածվել ազգի ու Եկեղեցու պայծառության և առաջադիմության համար, նա չի կարող վրդովվել և իր մի քանի որդիների անփորձ խոսքերից վիրավորվել, այլ ներելով և սիրելով ձեզ ու ձեր որդիներին, առաջնորդվում է իր նախորդների օրինակով: Ուստի «լսեցեք ձեր առաջնորդներին և հնազանդվեցեք նրանց, որովհետև նրանք տքնում են ձեր հոգիների համար, քանի որ հաշիվ են տալու ձեր փոխարեն» (Եբր. ԺԳ 17): Նա, ով կընդունի քահանային Տիրոջ խոսքի համաձայն, ընդունած կլինի նաև Աստծուն. «Ով ձեզ է ընդունում, Ինձ է ընդունում» (Մտթ. Ժ 40) և «Ով մարգարեին ընդունում է իբրև մարգարե, մարգարեի վարձ կստանա» (Մտթ. Ժ 41):

Մինչդեռ «ահիւ և դողութեամբ» կանգնած Աստուծո առջև խորհում էի, թե ինչպե՞ս կատարեմ Տիրոջ հրահանգը և մխիթարեմ իմ ժողովրդին: Ահա այդ պահին օգնության եկավ Եսայի մարգարեն Աստվածային իր պատգամով և ասաց. «Ե՛լ այդ բարձր լեռան վրա, ո՛վ ավետաբերդ Սիոնի, ո՛ւժ տուր քո ձայնին, ո՛վ ավետաբերդ Երուսաղեմի, ո՛ւժ տուր, մի՛ վախեցիր և հայտնի՛ր Հուդայի երկրի այդ քաղաքներին. Ահավասիկ ձեր Աստվածը. ահա Տերը, որ գալիս է զորությամբ. ահավասիկ իր վարձն իր հետ է, ու գործերն էլ իր աչքի առաջ են» (Եսայի Խ 9—10):

Եվ երբ մեկ անգամ ևս վերհիշեցինք մեր բարերարներին և անձնազոհ հոգևորականներին, ես պարտավորվում եմ ոչ միայն խոնարհվել նրանց անմահ հիշատակին, այլև որդիական ջերմ սիրով, շնորհակալությամբ և անկեղծ հնազանդությամբ համբուրել մյուռոնաբույր այն աջը, որով ստացա քահանայի պատվական սուրբ օծումը և Հայոց Սրբազան Հայրապետների ու բանիբուն վարդապետների օրհնությունը, որոնց հովանավորության ու բարեխոսության ներքո է գտնվում և պահպանվում մեր սուրբ Եկեղեցին: Նրանց հիշատակի և ձեր ներկայության առջև, Վեհափառ Տեր, Կամոքն Աստուծո և ունեցածս կարողությունների սահմաններում խոստանում եմ՝ ազ-

նիվ աշխատանքով օգտակար լինել Հայաստանյայց Եկեղեցու շահերին և ազգաշինության գործին՝ իրականացնելով այն երբեմն գործնական աշխատանքով, երբեմն էլ՝ ունեցած քանքարներով:

Շնորհակալության և երախտիքի խոսք եմ ուղղում նաև նվիրական այն հաստատության տեսչական կազմին, որի բարեխնամ հսկողության ներքո կրթվել և հոգևոր սնունդ եմ ստացել վեց անմոռանալի տարիներ: Մաղթում եմ նրան «նոր կյանք, նոր վերելք, նոր իրագործումներ, ի փառս և ի պայծառություն մեր Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածնի և Հայաստանյայց Առաքելական Մայր Եկեղեցու» (Վազգեն Ա):

Այս մտածումներով և խոհերով, իբրև վերջաբան, կրկնում եմ Պետրոս առաքյալին՝ ասելով. «Դուք, ուրեմն, սիրելիներ, իբրև նախապես տեղյակ դարձած մարդիկ, զգուշացեք, որ անառակ մոլորությամբ տարված չհեռանաք ձեր հաստատամտությունից» (Բ Պետրոս Գ 17—18):
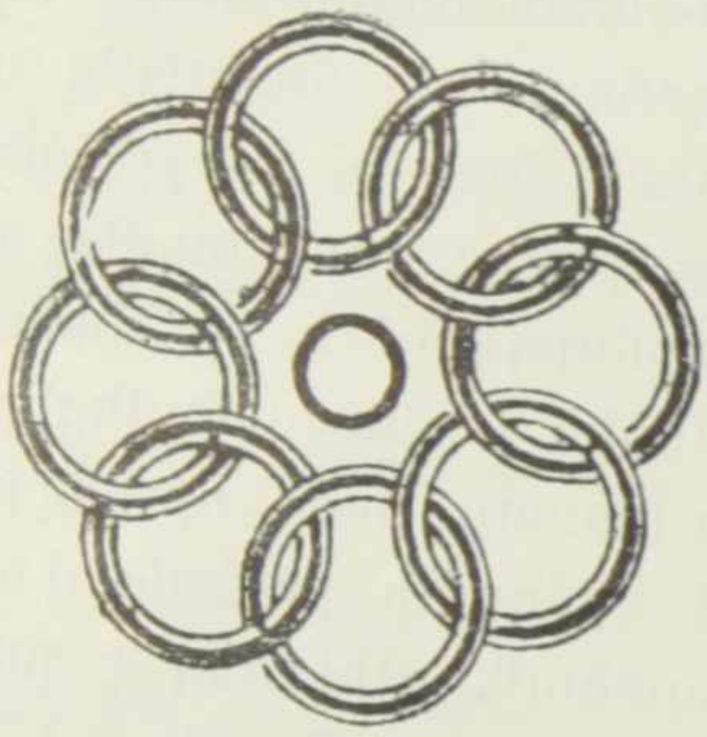
Այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. Ամեն: